

Sujungtos bylos C-78/08–C-80/08

Ministero dell'Economia e delle Finanze ir kt.

prieš

Paint Graphos Soc. coop. arl ir kt.

(Corte suprema di cassazione prašymai priimti prejudicin? sprendim?)

„Prašymas priimti prejudicin? sprendim? – Priimtinumai – Valstyb?s pagalba – Kooperatin?ms bendrov?ms taikomos mokes?i? lengvatos – Pripažinimas valstyb?s pagalba, kaip tai suprantama pagal EB 87 straipsn? – Suderinamumas su bendr?ja rinka – S?lygos“

Sprendimo santrauka

1. *Prejudiciniai klausimai – Teisingumo Teismo jurisdikcija – Ribos – Valstyb?s pagalbos suderinamumo su bendr?ja rinka nagrin?jimas – Ne?traukimas*

(EB 234 straipsnis)

2. *Valstybi? teikiama pagalba – S?voka – Gamybos ir darbo kooperatin?ms bendrov?ms taikomos mokes?i? lengvatos – ?traukimas – S?lygos*

(EB 87 straipsnio 1 dalis)

1. Nors per pagal EB 234 straipsn? prad?t? proced?r? Teisingumo Teismas neturi priimti sprendimo d?l nacionalin?s teis?s norm? suderinamumo su S?jungos teise ir aiškinti nacionalini? ?statym? ar kit? teis?s akt?, jis yra kompetentingas prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateikusiam teismui pateikti S?jungos teis?s išaiškinim?, leidžiant? šiam ?vertinti tok? suderinamum?, kad gal?t? priimti sprendim? savo nagrin?jamoje byloje.

Konkre?iai kalbant, Komisijos kompetencija ?vertinti pagalbos suderinamum? su bendr?ja rinka nekliudo nacionaliniam teismui pateikti Teisingumo Teismui prejudicini? klausim? d?l pagalbos s?vokos išaiškinimo. Tod?l Teisingumo Teismas gali, be kita ko, pateikti prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateikusiam teismui S?jungos teis?s išaiškinim?, kuris leist? šiam teismui nustatyti, ar nacionalin? priemon? gali b?ti pripaž?stama valstyb?s pagalba, kaip tai suprantama pagal S?jungos teis?.

(žr. 34 ir 35 punktus)

2. Gamybos ir darbo kooperatin?ms bendrov?ms pagal nacionalin? nuostat?, kuria numatomas tam tikros mokes?i? lengvatos, taikomas atleidimas nuo mokes?i? yra valstyb?s pagalba, kaip tai suprantama pagal EB 87 straipsnio 1 dal?, tik jeigu tenkinamos visos šios nuostatos taikymo s?lygos, t. y. pirma, ši priemon? finansuojama valstyb?s arba iš valstyb?s ištekli?, antra, ši priemon? yra atrankinio pob?džio ir, tre?ia, ji daro ?tak? valstybi? nari? tarpusavio prekybai ir d?l jos iškraipoma konkurencija. Šiuo atveju nacionalinis teismas tur?s konkre?iai ?vertinti, ar gamybos ir darbo kooperatini? bendrovi? atleidimas nuo mokes?i? n?ra atrankinio pob?džio, ir tai, ar j? galima pateisinti nacionalin?s mokes?i? sistemos, kuriai jis priklauso, pob?džiu arba bendra strukt?ra, vis? pirma nustatydamas, ar atitinkamos kooperatin?s bendrov?s pad?tis iš ties? yra panaši ? t?, kurioje atsid?r? kiti ?kio subjektai, ?kurti pelno

siekian?i? teis?s subjekt? forma, ir, jei taip, ar palankesnis min?t? kooperatini? bendrovi? apmokestinimas, pirma, yra b?dingas atitinkamoje valstyb?je nar?je taikomos mokes?i? sistemos pagrindiniams principams ir, antra, atitinka nuoseklumo ir proporcingumo principus.

(žr. 43, 82 punktus ir rezoliucin? dal?)

TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2011 m. rugs?jo 8 d.(*)

„Prašymas priimti prejudicin? sprendim? – Priimtinumai – Valstyb?s pagalba – Kooperatin?ms bendrov?ms taikomos mokes?i? lengvatos – Pripažinimas valstyb?s pagalba, kaip tai suprantama pagal EB 87 straipsn? – Suderinamumas su bendr?ja rinka – S?lygos“

Sujungtose bylose C?78/08–C?80/08

d?I *Corte suprema di cassazione* (Italija) 2007 m. lapkri?io 29 d. ir gruodžio 20 d. nutartimis, kurias Teisingumo Teismas gavo 2008 m. vasario 25 d., pagal EB 234 straipsn? pateikt? prašym? priimti prejudicin? sprendim? bylose

Ministero dell’Economia e delle Finanze,

Agenzia delle Entrate

prieš

Paint Graphos Soc. coop. arl (C?78/08),

Adige Carni Soc. coop. arl, likviduojama,

prieš

Agenzia delle Entrate,

Ministero dell’Economia e delle Finanze (C?79/08),

ir

Ministero delle Finanze

prieš

Michele Franchetto (C?80/08),

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kur? sudaro kolegijos pirmininkas A. Tizzano, teis?jai J. J. Kasil (praneš?jas), M. Ileši?, M. Safjan ir M. Berger,

generalinis advokatas N. Jääskinen,

pos?džio sekretor? R. ?ere?, administrator?,

atsižvelg?s ? rašytin? proceso dal? ir ?vykus 2010 m. kovo 11 d. pos?džiui,

išnagrin?j?s pastabas, pateiktas:

- *Paint Graphos Soc. coop. arl* ir *Adige Carni Soc. coop. arl*, likviduojamos bendrov?s, atstovaujama? *avvocati* F. Capelli, L. Salvini, L. Paolucci, A. Abate, P. Piva ir L. Manzi,
- M. Franchetto, atstovaujamo *avvocato* M. Bianca,
- Italijos vyriausyb?s, atstovaujamos I. M. Braguglia, v?liau G. Palmieri, padedam? *avvocato dello Stato* P. Gentili,
- Ispanijos vyriausyb?s, atstovujamos M. Muñoz Pérez,
- Pranc?zijos vyriausyb?s, atstovujamos G. de Bergues, A. L. Vendrolini ir B. Beaupère?Manokha,
- Europos Komisijos, atstovujamos R. Lyal, G. Conte ir C. Urraca Caviedes,
- ELPA prieži?ros institucijos, atstovujamos X. Lewis,

susipažin?s su 2010 m. liepos 8 d. pos?dyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima š?

Sprendim?

1 Šie prašymai priimti prejudicin? sprendim? pateikti d?l EB 87 straipsnio ir draudimo piktnaudžiauti mokes?i? teise principo išaiškinimo.

2 Šie prašymai buvo pateikti nagrin?jant tris gin?us atitinkamai tarp *Ministero dell'Economia e delle Finanze* ir *Agenzia delle Entrate* bei *Paint Graphos Soc. coop. Arl* (toliau – *Paint Graphos*) (C?78/08); tarp *Adige Carni Soc. coop. arl*, likviduojamos bendrov?s (toliau – *Adige Carni*), ir *Agenzia delle Entrate* bei *Ministero dell'Economia e delle Finanze* (C?79/08), ir tarp *Ministero delle Finanze* bei M. Franchetto (C?80/08) d?l prašym? taikyti atleidim? nuo ?vairi? mokes?i?, ? kur? gamybos ir darbo kooperatin?s bendrov?s turi teis? pagal Italijos mokes?i? teis?.

Teisinis pagrindas

S?jungos teis?

3 1998 m. gruodžio 10 d. Europos Bendrij? Komisija paskelb? pranešim? d?l valstyb?s pagalbos taisykli? taikymo su tiesioginiu verslo apmokestinimu susijusioms priemon?ms (OL C 384, p. 3, toliau – pranešimas d?l tiesioginio verslo apmokestinimo), kuriame ji siek? paaiškinti tam tikrus valstyb?s pagalbos, suteikiamos mokestin?mis priemon?mis, aspektus.

4 Po to, kai buvo priimtas 2003 m. liepos 22 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1435/2003 d?l

Europos kooperatinis bendrovis (SCE) statuto (OL L 207, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 17 sk., 1 t., p. 280), 2004 m. vasario 23 d. Tarybai, Europos Parlamentui, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui skirtame pranešime dėl kooperatinių bendrovių skatinimo Europoje (COM(2004) 18 galutinis, toliau – pranešimas dėl kooperatinių bendrovių skatinimo Europoje) Komisija nurodė specifinius kooperatinių bendrovių požymius ir šio tipo bendrovių plėtros valstybėse narėse skatinimo priemones.

Nacionalinės teisės aktai

5 Italijos Konstitucijos 45 straipsnyje numatyta:

„Respublika pripažįsta bendradarbiavimo, siekiant savitarpio pagalbos ir neturint privataus spekuliacinio tikslo, socialinę funkciją. Ši funkcija turi būti remiama ir skatinama jo plėtra, naudojant tinkamiausias priemones, ir užtikrintas, numatant tinkamą kontrolę, jo pobūdį ir tikslai. Ši funkcija turi būti saugomi ir skatinami amatai.“

6 1973 m. rugsėjo 29 d. Respublikos Prezidento dekreto Nr. 601 dėl mokesčių lengvatų (GURI, Nr. 268, 1973 m. spalio 16 d., paprastasis priedas, p. 3; toliau – DPR Nr. 601/1973) versijoje, galiojančioje susiklostant pagrindinėms byloms aplinkyboms, t. y. 1984–1993 m., numatyta:

„10 straipsnis (Žemės ūkio ir nedidelės apimties žvejybos kooperatyvai)

1. Žemės ūkio kooperatinių bendrovių ir jų asociacijų pajamoms, gaunamiems iš gyvūnų, šeriamų pašaru, kurio bent ketvirtadalis gaunamas iš narių žemės, auginimo, taip pat iš žemės ūkio ar zootechnikos produktų bei gyvūnų, kuriais prisidėjo nariai neviršydami jų žemės turimų galimybių ribų, tvarkymo, perdirbimo ir pardavimo, laikantis 1973 m. rugsėjo 29 d. Respublikos Prezidento dekreto <...> [Nr. 597] 28 straipsnio c punkte nustatytų ribų, juridiniai asmenys pelno mokesčių ir vietos pajamų mokesčių netaikomi.

2. Jei kooperatyvo ar jo narių vykdomos veiklos apimtis viršija 1 dalyje ir minėto dekreto 28 straipsnio b ir c punktuose nustatytas ribas, neapmokestinama ta kooperatyvo ar asociacijos pajamų dalis, kuri atitinka su žemės ūkiu susijusias pajamas, gautas iš narių žemių.

3. Nedidelės apimties žvejybos kooperatyvų ir jų asociacijų pajamoms juridiniai asmenys pelno mokesčių ir vietos pajamų mokesčių netaikomi. Nedidelės apimties žvejybos kooperatyvais laikomi tie kooperatyvai, kurie žvejybos įroje veikia vykdo profesiniu pagrindu naudodami vien laivus, patenkančius 1968 m. spalio 2 d. Respublikos Prezidento dekreto Nr. 1639 8 straipsnyje numatytas 3 ir 4 kategorijas, arba žvejoja vidaus vandenyse.

11 straipsnis (Gamybos ir darbo kooperatyvai)

1. Gamybos ir darbo kooperatyvų ir jų asociacijų pajamoms netaikomas juridinių asmenų pelno mokesčių ir vietos pajamų mokesčių, jei atlyginimų, faktiškai išmokėtų nuolat dirbantiems jų nariams, dydis, skaitant ir paskutinįjį dalyje numatytas sumas, nėra mažesnis nei 60 % bendros visų kitų išlaidų sumos, išskyrus išlaidas, susijusias su žaliavomis, ir tiekimo išlaidas. Jei atlyginimų suma yra mažesnė nei 60 %, bet ne mažesnė nei 40 % visų kitų išlaidų, juridiniai asmenys pelno mokesčių ir vietos pajamų mokesčių mažinami perpus.

2. Gamybos kooperatinių bendrovių 1 dalies nuostatos taikomos, jeigu jų nariai tenkina visus reikalavimus, kurie darbo kooperatyvo nariams numatyti 1947 m. gruodžio 14 d. Laikinojo valstybės vadovo įstatyminio dekreto <...> [Nr. 1577] 23 straipsnyje ir vėlesniuose jo pakeitimuose.

3. Siekiant apskaičiuoti gamybos ir darbo kooperatinių bendrovių bei jų asociacijų pajamas,

sumos, išmoktos darbuotojams, kurie yra kooperatyvo nariai, kaip atlyginimo priedas, gali būti išskaičiuotos neviršijant faktinio atlyginimo, padidintą 20 %.

12 straipsnis (Kitos kooperatinės bendrovės)

1. 10 ir 11 straipsniuose nenurodytoms kooperatinėms bendrovėms ir jų asociacijoms juridiniai asmenys pelno mokestis ir vietos pajamų mokestis mažinami ketvirtadaliu.
2. Atsižvelgdama į vietos pajamų mokestį bendrovė ar asociacija turi teisę vietoje 1 dalyje numatyto sumažinimo pasirinkti atskaitymus, numatytus 1973 m. rugsėjo 29 d. Respublikos Prezidento dekreto Nr. 599 7 straipsnio ketvirtoje dalyje. Pasirinkti reikia pateikiant kasmetinę deklaraciją, prie kurios turi būti pridėtas su atskaitymais susijusių narių sąrašas, kurio nepridėjus deklaracija laikoma niekine.
3. Kiek tai susiję su vartojimo kooperatinėmis bendrovėmis ir jų asociacijomis, laikantis 1 ir 2 dalių nuostatų, iš pajamų gali būti atskaitomos sumos, kurios nariams paskirstomos kompensuojant dalį pirktų prekių kainos.

13 straipsnis (Narių finansavimas)

1. Vietos pajamų mokesčiu neapmokestinamos palūkanos nuo sumų, išskyrus įstatinio kapitalo dalį, kurias nariai fiziniai asmenys perduoda kooperatinei bendrovei ir jų asociacijoms arba kurių šios neįžina nariams, jeigu:
 - a) perduotos arba neįžintos sumos panaudojamos tik tam, kad būtų pasiektas socialinis tikslas ir neviršija 40 mln. litų kiekvienam nariui; ši viršutinė riba padidinama iki 80 mln. litų žemės ūkio produktų saugojimo, apdorojimo, gamybos ir pardavimo kooperatyvams bei gamybos ir darbo kooperatyvams;
 - b) palūkanos nuo aptariamų sumų neviršija palūkanų normų viršutinės ribos, taikomos pašto taupymo sertifikatų turėtojams.

<...>

14 straipsnis (Lengvatų taikymo sąlygos)

1. Šiame skyriuje numatytos mokesčių lengvatos taikomos kooperatinėms bendrovėms ir jų asociacijoms, kurios veikia pagal savitarpio pagalbos principus, numatytus valstybės įstatymuose, ir kurios yra įrašytos į prefektūrų registrus arba bendrą kooperatyvų registrą.
2. Reikalavimai, susiję su savitarpio pagalbos tikslais, laikomi įvykdytais, jei sąlygos, numatytos 1947 m. gruodžio 14 d. Laikinojo valstybės vadovo įstatyminio dekreto Nr. 1577 [dėl bendradarbiavimo priemonių (GURI, Nr. 17, 1948 m. sausio 22 d.)] 26 straipsnyje ir vėlesniuose jo pakeitimuose (toliau – įstatyminis dekretas Nr. 1577/1947), yra aiškiai numatytos įstatuose, nesuteikiant galimybės nukrypti, ir jei ši sąlygų buvimas iš tikrųjų buvo konstatuotas mokestiniu laikotarpiu ir penkerius metus prieš tai arba atitinkamu atveju – laikotarpiu nuo įstatų patvirtinimo, jeigu jis trumpesnis nei penkeri metai.
3. Mokesčių lengvatų taikymo sąlygas tikrina mokesčių administracija, konsultuodamasi su Darbo ministerija arba kitomis priežiūros institucijomis.“

7 Įstatyminio dekreto Nr. 1577/1947 26 straipsnis suformuluotas taip:

„Siekiant apmokestinti laikoma, kad reikalavimai, susiję su savitarpio pagalbos tikslais, įvykdyti, jei

kooperatyvo ?statuose yra tokios s?lygos:

- a) draudimas pervesti dividendus, viršijan?ius teis?s aktuose ?tvirtint? pal?kan? norm?, taikom? faktiškai pervestam kapitalui;
- b) draudimas paskirstyti rezerv? nariams bendrov?s veikimo laikotarpiu;
- c) bendrov?s likvidavimo atveju viso turto, at?mus tik ?nešt? kapital? ir galimus dividendus, perdavimas visuomenei naudingais tikslais, laikantis savitarpio pagalbos principo.

<...>“

8 1977 m. gruodžio 16 d. ?statymo Nr. 904 d?l juridini? asmen? pelno mokes?io sistemos ir dividend? bei akcinio kapitalo padid?jimo apmokestinimo sistemos pakeitimo, minimalaus bendrovi? akcinio kapitalo koregavimo ir kit? su mokes?iais ir bendrovi? teise susijusi? nuostat? (1977 m. gruodžio 17 d. GURI Nr. 343) 12 straipsnyje numatyta:

„Laikantis 1973 m. rugs?jo 29 d. Respublikos Prezidento dekreto Nr. 601, v?liau iš dalies pakeisto ir papildyto, III skyriaus nuostat?, ? neskiptom? rezerv? pervestos sumos n?ra kooperatini? bendrovi? ir j? asociacij? apmokestinamos pajamos, jei n?ra galimyb?s kokia nors forma j? paskirstyti nariams, ir tai galioja tiek bendrov?s ar asociacijos veikimo metu, tiek jas likviduojant.“

Gin?ai pagrindin?se bylose

Byla C?78/08

9 Po *Guardia di Finanza* atlikt? patikrinim? Materos mokes?i? administracija išsiunt? pagal Italijos teis? ?steigtai kooperatinei bendrovei *Paint Graphos* pranešim? apie mok?tin? mokest?, kuriuo buvo pataisytas šios bendrov?s 1993 m. pajam? dydis, pagal kur? apskai?iuojamas juridini? asmen? pelno mokestis (toliau – JAPM) ir vietos pajam? mokestis (toliau – VPM). Tuo pa?iu pranešimu ši mokes?i? administracija atsisak? pripažinti šios bendrov?s teis? ? atleidim? nuo mokes?i?, Italijos teis?s aktuose numatyt? kooperatin?ms bendrov?ms.

10 *Paint Graphos*, remdamasi savo teise ? min?t? atleidim? nuo mokes?i?, pateik? ieškin? *Commissione tributaria provinciale di Matera* d?l šio pranešimo apie mok?tin? mokest?. Šis teismas ieškin? patenkino.

11 Mokes?i? administracija d?l šio sprendimo pateik? apeliacin? skund? *Commissione tributaria regionale della Basilicata*, kuris patvirtino pirmojoje instancijoje priimt? sprendim?.

12 *Ministero dell'Economia e delle Finanze* ir *Agenzia delle Entrate* š? sprendim? apskund? kasaciniu skundu, teigdami, kad, be kita ko, buvo pažeisti ir klaidingai taikomi DPR Nr. 601/1973 11 ir 14 straipsniai.

Byla C?79/08

13 1999 m. birželio 8 d. pranešimu apie mok?tin? mokest? Rovigo mokes?i? administracija pagal Italijos teis? ?steigtai kooperatinei bendrovei *Adige Carni* praneš?, kad ši neteko teis?s ? mokes?i? lengvatas, numatytas DPR Nr. 601/1973 10 ir paskesniuose straipsniuose, kad buvo padidintas jos 1993 m. apmokestinam? pajam? dydis ir atitinkamai padid?jo JAPM ir VPM, kuriuos ši bendrov? tur?jo mok?ti. Min?ta mokes?i? administracija, be kita ko, teig?, kad tam tikros išlaidos negali b?ti atskaitytos, nes jos nebuvo pagr?stos dokumentais arba nesusijusios su nagrin?jamais mokestiniais metais. Remdamasi *Guardia di Finanza* protokolu ji taip pat gin?ijo bendrov?s *Italcarni Srl* parengtas s?skaitas už nesudarytus sandorius ir atitinkam? sum? priskyr? pajamoms.

Kadangi ši suma nebuvo ?traukta ? apskait? kaip *Adige Carni* pajamos, mokes?i? administracija padar? išvad?, kad ji buvo paskirstyta nariams pažeidžiant DPR Nr. 601/1973 11 straipsn?.

14 *Adige Carni* pateik? ieškin? *Commissione tributaria provinciale di Rovigo*, šis panaikino gin?ijam? pranešim? apie mok?tin? mokest?.

15 Mokes?i? administracija apeliaciniu skundu š? sprendim? apskund? *Commissione tributaria regionale*, kuris patvirtino pranešim? apie mok?tin? mokest? ir tai, kad *Adige Carni* neteko teis?s ? atleidim? nuo mokes?i?.

16 Tada *Adige Carni* pateik? kasacin? skund?, be kita ko, teigdama, kad sprendimas atsisakyti suteikti nagrin?jam? atleidim? nuo mokes?i? yra nemotyvuotas arba nepakankamai motyvuotas.

Byla C-80/08

17 Monfalkon?s mokes?i? administracija ištais? Italijos pilie?io M. Franchetto pateiktas 1984–1988 m. pajam? deklaracijas remdamasi tuo, kad b?damas pagal Italijos teis? ?steigtos kooperatin?s bendrov?s *Cooperativa Maricoltori Alto Adriatico r.l.* (toliau – *Cooperativa Maricoltori*), turin?ios tiksl? auginti ir parduoti moliuskus, narys jis prad?jo veikti rinkoje kaip nepriklausomas asmuo, kaip ir kiti nariai, o ši bendrov?, kurios vardu b?davo išrašomos pirkimo ir pardavimo s?skaitos, po kiekvieno pardavimo sandorio gaudavo komisinius mokes?ius už kiekvien? suteikt? paslaug? ir paskirstydavo peln? nariams, užuot ?traukusi ? šiam tikslui numatyt? rezerv?.

18 Kiek tai susij? su *Cooperativa Maricoltori*, mokes?i? administracija užgin?ijo 1984 ir 1985 m. suteikt? atleidim? nuo JAPM ir susigr?žino atitinkamas sumas. Šios bendrov?s pareišk? ieškin? d?l 1985 mokestini? met? *Commissione tributaria di primo grado di Trieste* atmet?, nes 1984 mokestiniams metams buvo taikoma fiskalin? amnestija.

19 M. Franchetto apskund? su juo susijus? pranešim? apie mok?tin? mokest? *Commissione tributaria di primo grado di Trieste*, teigdamas, jog negin?ytina, kad kooperatyvo statuso pripažinimo min?tai bendrovei s?lygos buvo tenkinamos, nes nebuvo gauta Darbo ministerijos nuomon?, numatyta DPR Nr. 601/1973 14 straipsnyje.

20 *Commissione tributaria di primo grado di Trieste* patenkino M. Franchetto ieškin?.

21 Ta?iau Monfalkon?s mokes?i? administracijai pateikus apeliacin? skund?, antrojoje instancijoje M. Franchetto prašymai buvo atmesti, nes *Commissione tributaria di secondo grado* man?, kad *Cooperativa Maricoltori* siek? ne savitarpio pagalbos, bet „konsorciumo“ tiksl?.

22 Teigdamas, kad turi kooperatyvo ?darbinto nario status?, pripaž?stam? kooperatyvo ?statuose, M. Franchetto kreip?si ? *Commissione tributaria centrale di Roma*, kuri ieškovo pateikt? argument? nenagrin?jusi iš esm?s nusprend?, jog negal?jo b?ti atsisakyta atleisti min?t? kooperatin? bendrov? nuo mokes?i?, prieš tai negavus privalomos Darbo ministerijos nuomon?s.

23 *Ministero delle Finanze* kasaciniu skundu prašo panaikinti min?to teismo sprendim?, remdamasi, be kita ko, DPR Nr. 601/1973 14 straipsnio pažeidimu, nes pranešimas apie mok?tin? mokest? buvo susij?s su kooperatin?s bendrov?s nariu, o ne su ja pa?ia, tod?l nereik?jo gauti Darbo ministerijos nuomon?s.

24 2008 m. kovo 31 d. Teisingumo Teismo pirmininko nutartimi bylos C-78/08–C-80/08 buvo sujungtos tam, kad bendrai b?t? vykdoma rašytin? ir žodin? proceso dalys bei priimtas sprendimas.

Prejudiciniai klausimai

25 Pažymėjus, kad jo nagrinjamą objektą yra teisė? visiškai ar dalinai atleidimui nuo?vairių mokesčių, kuris pagal Italijos teisės aktus gali būti taikomas tik kooperatinėms bendrovėms dėl specifinio jų siekiamo tikslo, pripažįstamo Italijos Konstitucijos 45 straipsniu, kuriuo siekiama skatinti tokio tipo bendrovių socialinę funkciją ir iš esmės savitarpio pagalbos pobūdį, *Corte suprema di cassazione* laikosi nuomonės, kad norint nustatyti, ar šios lengvatos atitinka Sąjungos teisė, iš pradžių svarbu išsiaiškinti, ar ir, jei taip, kokiomis sąlygomis tai, kad nagrinjamą kooperatinę bendrovę tokiu būdu sutaupo mokesčių išsą, kurios dažnai nemažos, yra su bendroja rinka nesuderinama pagalba, kaip suprantama pagal EB 87 straipsnio 1 dalį. Jei šios lengvatos būtų nesuderinamos, dėl EB 88 straipsnio 3 dalies tiesioginio poveikio nacionalinės institucijos, įskaitant teismus, turėtų netaikyti DPR Nr. 601/1973.

26 Taip pat, jei tai, kad nagrinjamą bendrovę pasirenka kooperatyvo formą, būtų piktnaudžiavimas teise, galintis iškraipyti rinkos taisykles, laisvą konkurenciją ir pažeisti vienodo požiūrio principą, šiuo atveju tai reikštų, kad kooperatinę bendrovę teisine forma negalima remtis prieš mokesčių administraciją, kuri galėtų reikalauti, kad šios bendrovės laikytųsi prastos mokesčių tvarkos, taikomos pelno siekiantiems bendrovėms. *Corte suprema di cassazione* manymu, svarbu nustatyti, ar nagrinjamą lengvatos yra pateisinamos ir proporcingos, atsižvelgiant ne tik į tam tikrą kooperatinių bendrovių rinkos dalies dydį, bet ir į nacionalinėje teisėje numatytos kontrolės sistemos trūkumus.

27 Šiuo atžvilgiu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, jog tik *polizia tributaria* (mokesčių policija) įsikišimas leidžia konstatuoti, kad pagrindinėse bylose nagrinjamą kooperatinę bendrovę nesiekia savitarpio pagalbos tikslas, priešingai nei jos teigia ar tvirtinta jų?statuose, o kontrolės institucijos, ?galios užtikrinti Italijos teisės aktuose numatytą sąlygą, susijusią su savitarpio pagalbos tikslu, laikymąsi, neturėjo galimybės identifikuoti šios anomalijos. Tokie kontrolės sistemos trūkumai gali sudaryti sąlygas piktnaudžiauti taikant kriterijus, leidžiančius kooperatinėms bendrovėms pasinaudoti palankesne apmokestinimo tvarka.

28 Tokiomis aplinkybomis *Corte suprema di cassazione* nusprendė sustabdyti bylą nagrinjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus, kurie trijose bylose (C-78/08–C-80/08) suformuluoti identišškai:

„1. Ar mokesčių lengvatos kooperatinėms bendrovėms, galiojančios pagal DPR [Nr. 601/1973] 10, 11, 12, 13 ir 14 straipsnius, yra suderinamos su konkurencijos teise ir ar šiuo atveju jos gali būti laikomos valstybės pagalba pagal EB sutarties 87 straipsnį, visų pirma galiojant netinkamai priežiūros ir kovos su piktnaudžiavimu sistemai, numatytai [?statyminiame dekrete Nr. 1577/1947]?

2. Konkrečiai kalbant apie tai, ar ginijamas mokesčių lengvatos gali būti kvalifikuojamos kaip valstybės pagalba, ar šios priemonės gali būti laikomos proporcingomis tikslams, numatytiems kooperatinėms bendrovėms; ar priimant sprendimą dėl proporcingumo gali būti atsižvelgta ne tik į atskirą priemonę, bet ir į naudą, kuri suteikia visos priemonės, ir iš to kylant konkurencijos iškreipymą?

3. Siekiant atsakyti į pirmesnius klausimus, ar reikia atsižvelgti į tai, kad kontrolės sistema vis dar labai silpnina bendrovių teisės reforma, visų pirma kiek tai susiję su kooperatinėmis bendrovėmis, kurios, remiantis 2004 m. ?statymu Nr. 311, yra dominuojančio, o ne išimtinio savitarpio pagalbos pobūdžio?

4. Nepaisant to, ar aptariamos mokesčių lengvatos gali būti kvalifikuojamos kaip valstybės

pagalba, ar kooperatin?s bendrov?s teisin?s formos naudojimas, net nesant suk?iavimo ar apgaul?s, gali b?ti laikomas piktnaud?iavimu teise, kai tokia forma naudojama išimtinai ar daugiausia siekiant sutaupyti mokestin? l?š??“

D?l prašym? priimti prejudicin? sprendim? priimtinum

29 *Paint Graphos, Adige Carni* ir pastabas Teisingumo Teismui pateikusios vyriausyb?s, išskyrus Pranc?zijos vyriausyb?, ir Komisija reiškia abejones d?l ši? prašym? priimti prejudicin? sprendim? arba bent jau d?l vieno ar kito pateikto klausimo priimtinum. Savo pozicij? d?l esm?s jos išsak? tik papildomai.

30 Šiuo atžvilgiu pirmiausia svarbu priminti, kad, vykstant SESV 267 straipsnyje numatytam procesui, tik byl? nagrin?jantis nacionalinis teismas, atsakingas už sprendimo pri?mim?, atsižvelgdamas ? konkre?ios bylos aplinkybes, turi ?vertinti, ar reikia pateikti prašym? priimti prejudicin? sprendim?, kad gal?t? priimti savo sprendim?, ir Teisingumo Teismui pateikiam? klausim? svarb?. Tod?l iš principo Teisingumo Teismas turi priimti sprendim? tuo atveju, kai pateikiami klausimai yra susij? su S?jungos teis?s išaiškinimu (žr., be kita ko, 2010 m. birželio 10 d. Sprendimo *Bruno ir kt.*, C?395/08 ir C?396/08, Rink. p. I?0000, 18 punkt? ir jame nurodyt? teismo praktik?).

31 Pagal nusistov?jusi? teismo praktik? nacionalinio teismo pateiktiems klausimams d?l S?jungos teis?s aiškinimo, atsižvelgiant ? jo paties nurodytus teisinius pagrindus ir faktines aplinkybes, kuri? tikslumo Teisingumo Teismas neprivalo tikrinti, taikoma reikšmingumo prezumpcija. Nacionalinio teismo pateikt? prašym? priimti prejudicin? sprendim? Teisingumo Teismas gali atmesti, tik jei akivaizdu, jog prašymas išaiškinti S?jungos teis? visiškai nesusij?s su pagrindin?s bylos faktais ar dalyku, kai problema hipotetin? arba kai Teisingumo Teismui nežinomos faktin?s ir teisin?s aplinkyb?s, kuri? reikia norint naudingai atsakyti ? jam pateiktus klausimus (2007 m. birželio 7 d. Sprendimo *van der Weerd ir kt.*, C?222/05–C?225/05, Rink. p. I?4233, 22 punktas; 2010 m. birželio 22 d. Sprendimo *Melki ir Abdeli*, C?188/10 ir C?189/10, Rink. p. I?0000, 27 punktas ir min?to Sprendimo *Bruno ir kt.* 19 punktas).

32 Tod?l tik išskirtin?mis aplinkyb?mis Teisingumo Teismas gali patikrinti aplinkybes, kuriomis ? j? kreip?si nacionalinis teismas (šiuo klausimu žr. 2001 m. kovo 13 d. Sprendimo *PreussenElektra*, C?379/98, Rink. p. I?2099, 39 punkt?). Bendradarbiavimo principas, kuriuo turi b?ti vadovaujama si prejudicinio sprendimo pri?mimo proced?roje, suponuoja, kad nacionalinis teismas savo ruožtu turi atsižvelgti ? Teisingumo Teismui suteikt? funkcij? prisid?ti prie teisingumo vykdymo valstyb?se nar?se, o ne pateikti konsultacines nuomones d?l bendr? ar hipotetini? klausim? (2003 m. birželio 12 d. Sprendimo *Schmidberger*, C?112/00, Rink. p. I?5659, 32 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

33 Kalbant apie šiuos prašymus priimti prejudicin? sprendim?, reikia pažym?ti, kad nacionalinis teismas pirmaisiais dviem klausimais siekia išsiaiškinti, ar mokes?i? lengvatos, kurios pagal atitinkam? nacionalin? teis? suteikiamos kooperatin?ms bendrov?ms, yra suderinamos su S?jungos teise, o konkre?iai kalbant, ar min?tas lengvatas galima pripažinti „valstyb?s pagalba“, kaip tai suprantama pagal EB 87 straipsnio 1 dal?.

34 Pagal nusistov?jusi? teismo praktik?, nors per pagal SESV 267 straipsn? prad?t? proced?r? Teisingumo Teismas neturi priimti sprendimo d?l nacionalin?s teis?s norm? suderinamumo su S?jungos teise bei aiškinti nacionalini? ?statym? ar kit? teis?s akt?, jis yra kompetentingas prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateikusiam teismui pateikti S?jungos teis?s išaiškinim?, leidžiant? jam ?vertinti tok? suderinamum?, kad gal?t? priimti sprendim? savo nagrin?jamoje byloje (žr., be kita ko, 1993 m. gruodžio 15 d. Sprendimo *Hünernmund ir kt.*, C?292/92, Rink. p. I?6787, 8 punkt? ir 2001 m. lapkri?io 27 d. Sprendimo *Lombardini ir Mantovani*, C?285/99 ir

C?286/99, Rink. p. I?9233, 27 punkt?).

35 Konkre?iai kalbant, jau buvo nuspr?sta, kad Komisijos kompetencija ?vertinti pagalbos suderinamum? su bendr?ja rinka nekludo nacionaliniam teismui pateikti Teisingumo Teismui prejudicini? klausim? d?l pagalbos s?vokos išaiškinimo (1999 m. birželio 29 d. Sprendimo *DM Transport*, C?256/97, Rink. p. I?3913, 15 punktas). Tod?l Teisingumo Teismas gali, be kita ko, pateikti prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateikusiam teismui S?jungos teis?s išaiškinim?, kuris leist? šiam teismui nustatyti, ar nacionalin? priemon? gali b?ti pripaž?stama valstyb?s pagalba, kaip tai suprantama pagal S?jungos teis? (žr. 2010 m. birželio 10 d. Sprendimo *Fallimento Traghetti del Mediterraneo*, C?140/09, Rink. p. I?0000, 24 punkt? ir jame nurodyt? teismo praktik?).

36 Darytina išvada, jog aplinkyb?, kad du pirmieji klausimai suformuluoti kaip susij? su DPR Nr. 601/1973 suderinamumu su reikšmingomis S?jungos teis?s nuostatomis, negali lemti j? nepriimtino.

37 Tas pats pasakytina apie aplinkyb?, kad pirmajame iš ši? dviej? klausim? taip pat pateikiama nuoroda ? DPR Nr. 601/1973 10 ir 12 straipsnius, kuriuose kalbama apie kooperatines bendroves, kurios n?ra gamybos ir darbo kooperatin?s bendrov?s, net jeigu *Corte suprema di cassazione* pagrindin?se bylose nagrin?jamas bendroves pripažino „gamybos ir darbo kooperatyvais“, kaip tai suprantama pagal to paties dekreto 11 straipsn?. Du pirmuosius klausimus reikia laikyti priimtinais tiek, kiek juose kalbama apie gamybos ir darbo kooperatini? bendrovi? situacij?, apibr?žiam? pagal min?to dekreto 11 straipsn?, prireikus aiškinam? kartu su šio dekreto 13 ir 14 straipsniais.

38 Taigi atsižvelgiant ? tai, kas išd?styta, reikia suprasti, kad dviem pirmaisiais klausimais, kuriuos reikia nagrin?ti kartu, iš esm?s klausama, ar ir, jei taip, kiek gamybos ir darbo kooperatini?ms bendrov?ms, kaip antai nagrin?jamos pagrindin?se bylose, pagal toki? nacionalin? nuostat?, kaip DPR Nr. 601/1973 11 straipsnis, taikomos mokes?i? lengvatos gali b?ti pripaž?stamos „valstyb?s pagalba“, kaip tai suprantama pagal EB 87 straipsnio 1 dal?.

39 Kalbant apie tre?i?j? klausim?, reikia konstatuoti, kad *Corte suprema di cassazione* jame pateikia nuorod? ? teis?s akt? pakeitimus, padarytus po pagrindini? byl? faktini? aplinkybi? susiklostymo dienos. Be to, min?tame klausime esanti nuoroda ? 2004 m. ?statym? Nr. 311 neturi reikšm?s sprendžiant gin?us, nagrin?jamus prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateikusio teismo. Tod?l tre?iasis klausimas nepriimtinas.

40 Kalbant apie prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateikusio teismo ketvirt?j? klausim?, susijus? su galimu pagrindin?se bylose nagrin?jam? bendrovi? piktnaudžiavimu teise, reikia priminti, kad pagal nusistov?jusi? Teisingumo Teismo praktik? teis?s subjektai negali suk?iaudami ar piktnaudžiaudami remtis S?jungos teis?s normomis (žr., be kita ko, 2006 m. vasario 21 d. Sprendimo *Halifax ir kt.*, C?255/02, Rink. p. I?1609, 68 punkt? ir 2007 m. rugs?jo 20 d. Sprendimo *Tum ir Dari*, C?16/05, Rink. p. I?7415, 64 punkt?).

41 Ta?iau negin?ytina, kad lengvatos, pagal DPR Nr. 601/1973 suteiktos pagrindin?se bylose nagrin?jamoms kooperatini?ms bendrov?ms, buvo ?tvirtintos ne S?jungos, o tik Italijos nacionalin?je teis?je. Taigi šioje byloje n?ra pažeistas draudimo piktnaudžiauti teis?mis pagal S?jungos teis? principas.

42 Taigi, kadangi ketvirtasis klausimas n?ra susij?s su S?jungos teis?s aiškinimu, Teisingumo Teismas n?ra kompetentingas j? nagrin?ti.

D?I prejudicini? klausim?

43 Siekiant atsakyti ? pirmuosius du klausimus, performuluotus šio sprendimo 38 punkte, prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateikusiam teismui b?tina pateikti reikiam? s?lyg?, nuo kuri? priklauso, ar nacionalin? priemon? pagal EB 87 straipsnio 1 dal? laikoma valstyb?s pagalba, t. y. pirma, kad šios priemon?s finansavimas b?t? vykdomas valstyb?s arba iš valstyb?s ištekli?, antra, kad ši priemon? b?t? atrankinio pob?džio, ir, tre?ia, kad ji daryt? ?tak? valstybi? nari? tarpusavio prekybai ir d?l jos b?t? iškraipoma konkurencija, išaiškinim?. Taigi reikia paeiliui išnagrin?ti šias tris s?lygas.

D?l s?lygos, kad priemon? b?t? finansuojama valstyb?s arba iš valstyb?s ištekli?

44 EB 87 straipsnio 1 dalyje kalbama apie „valstyb?s nar?s arba iš jos valstybini? ištekli? bet kokia forma suteikt? pagalb?“.

45 Pagal nusistov?jusi? teismo praktik? pagalbos s?voka yra platesn? nei subsidijos s?voka, nes apima ne tik pozityvi?ias išmokas, kaip antai pa?ios subsidijos, bet ir priemones, ?vairiais b?dais mažinan?ias ?monei paprastai tenkan?ias finansines prievoles, kurios, nors ir n?ra subsidijos tiesiogine šio žodžio prasme, yra panašaus pob?džio ir turi tok? pat? poveik? (žr., be kita ko, 2001 m. lapkri?io 8 d. Sprendimo *Adria-Wien Pipeline ir Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke*, C?143/99, Rink. p. I?8365, 38 punkt?; 2004 m. liepos 15 d. Sprendimo *Ispanija prieš Komisij?*, C?501/00, Rink. p. I?6717, 90 punkt? ir jame nurodyt? teismo praktik?; taip pat 2006 m. sausio 10 d. Sprendimo *Cassa di Risparmio di Firenze ir kt.*, C?222/04, Rink. p. I?289, 131 punkt?).

46 Iš to darytina išvada, kad nors priemon?, kuria valdžios institucijos tam tikras ?mones atleidžia nuo mokes?i?, ir n?ra valstyb?s ištekli? perdavimas, subjektai, kuriems ji skirta, d?l jos atsiduria palankesn?je finansin?je pad?tyje nei kiti apmokestinamieji asmenys, tod?l ji yra „valstyb?s pagalba“, kaip tai suprantama pagal EB 87 straipsnio 1 dal?. Valstyb?s pagalba taip pat gali b?ti priemon?, kuria sumažinami mokes?iai tam tikroms ?mon?ms, arba atidedamas ?prastai mok?tino mokes?io sumok?jimo terminas (min?to Sprendimo *Cassa di Risparmio di Firenze ir kt.* 132 punktas).

47 Tod?l konstatuotina, kad nacionalin? priemon?, kaip antai nagrin?jama pagrindin?se bylose, yra valstyb?s vykdomas finansavimas.

D?l s?lygos, kad gin?ijama priemon? b?t? atrankinio pob?džio

48 Pagal EB 87 straipsnio 1 dal? draudžiama pagalba, „kuri palaiko tam tikras ?mones arba tam tikr? prek? gamyb?“, t. y. atrankinio pob?džio pagalba.

49 Siekiant nustatyti, ar nacionalin? mokestin? priemon? yra „atrankinio pob?džio“, vis? pirma reikia identifikuoti ir išnagrin?ti bendr? arba „?prast?“ mokes?i? sistem?, taikom? atitinkamoje valstyb?je nar?je. Tuomet, atsižvelgiant ? ši? bendr? arba „?prast?“ mokes?i? sistem?, reikia ?vertinti ir nustatyti, ar nagrin?jama mokestine priemone suteikiamas pranašumas gali b?ti atrankinio pob?džio, ?rodant, kad šia priemone nukrypstama nuo tokios bendros sistemos tiek, kiek pagal ši? priemon? diferencijuojami ?kio subjektai, kurie, atsižvelgiant ? šios valstyb?s nar?s mokes?i? sistemos tiksl?, yra panašioje faktin?je ir teisin?je pad?tyje (šiuo klausimu žr. 2006 m. rugs?jo 6 d. Sprendimo *Portugalija prieš Komisij?*, C?88/03, Rink. p. I?7115, 56 punkt?).

50 Šiuo atžvilgiu, viena vertus, iš Teisingumo Teismo turimos informacijos matyti, kad, siekiant apskai?iuoti bendrovi? pelno mokest?, atitinkam? gamybos ir darbo kooperatini? bendrovi?

mokes?io baz? nustatoma taip pat kaip ir kit? tip? bendrovi? atveju, t. y. pagal gryn?j? peln?, gaut? iš ?mon?s veiklos per mokestinius metus. Tod?l bendrovi? pelno mokest? reikia laikyti referencine teis?s sistema, siekiant ?vertinti, ar nagrin?jama priemon? yra atrankinio pob?džio.

51 Kita vertus, reikia pažym?ti, kad, nukrypstant nuo bendrai juridiniams asmenims taikomos taisykl?s, nagrin?jam? gamybos ir darbo kooperatini? bendrovi? apmokestinamam pelnui bendrovi? pelno mokestis netaikomas. Taigi šioms kooperatini?ms bendrov?ms taikoma mokes?i? lengvata, ? kuri? neturi teis?s pelno siekian?ios bendrov?s.

52 Iš DPR Nr. 601/1973 11 straipsnio matyti, kad tokia lengvata, kaip nagrin?jamoji pagrindin?se bylose, taikoma ne visiems ?kio subjektams, o suteikiama atsižvelgiant ? ?mon?s teisin? form?, t. y. ? tai, ar jos yra kooperatini?s bendrov?s, ar ne (šiuo klausimu žr. min?to Sprendimo *Cassa di Risparmio di Firenze ir kt.* 136 punkt?).

53 Taip pat reikia pažym?ti, kad pagalba gali b?ti atrankinio pob?džio pagal EB 87 straipsnio 1 dal? net ir tuo atveju, kai ji skirta visam ?kio sektoriui (žr., be kita ko, 1999 m. birželio 17 d. Sprendimo *Belgija prieš Komisij?, C?75/97*, Rink. p. I?3671, 33 punkt?).

54 Tod?l svarbu nustatyti, ar atleidimas nuo mokes?i?, kaip antai nagrin?jamas pagrindin?se bylose, gali suteikti pranašum? tam tikroms ?mon?ms arba tam tikr? preki? gamybai, palyginti su kitomis ?mon?mis, esan?iomis panašioje faktin?je ir teisin?je pad?tyje, atsižvelgiant ? bendrovi? pelno mokes?io sistema siekiam? tiksl?, t. y. bendrovi? pelno apmokestinim?.

55 Šiuo klausimu reikia pažym?ti, kad kooperatini?ms bendrov?ms, b?tent tokios formos, kuria buvo ?steigti pagrindin?se bylose nagrin?jami teis?s subjektai, taikomi konkret?s veikimo principai, jas aiškiai išskiriantys iš kit? ?kio subjekt?. Tiek S?jungos teis?s akt? leid?jas priimdamas Reglament? Nr. 1435/2003, tiek Komisija pranešime d?l kooperatini? bendrovi? skatinimo Europoje pabr?ž? šiuos specifinius požymius.

56 Šie požymiai, kaip nurodyta, be kita ko, min?to reglamento aštuntoje konstatuojamojoje dalyje, iš esm?s pasireiškia asmens pirmumo principu, kur? atspindi konkre?ios nuostatos d?l naryst?s, atsistatydinimo ir pašalinimo s?lyg?. Be to, to paties reglamento dešimtoje konstatuojamojoje dalyje nurodoma, kad likvidavimo atveju grynasis turtas ir rezervai turi b?ti perduoti kitam kooperatiniam subjektui, siekian?iam panaši? bendrais interesais grindžiam? tiksl?.

57 Kalbant apie kooperatini? bendrovi? valdym?, reikia pažym?ti, kad jos n?ra valdomos, atsižvelgiant ? išor?s investuotoj? interesus. Remiantis Reglamento Nr. 1435/2003 aštunta ir dešimta konstatuojamosiomis dalimis bei pranešimo d?l kooperatini? bendrovi? skatinimo Europoje 1.1 punktu, bendrov?s kontrol? lygiomis dalimis prisiima jos nariai, taip ?tvirtinant „vieno žmogaus – vieno balso“ taisykl?. Tod?l rezervai ir turtas yra valdomi bendrai, nedalomi ir turi b?ti naudojami bendriems nari? interesams.

58 Kalbant apie kooperatini? bendrovi? veikim?, reikia pažym?ti, kad atsižvelgiant ? asmens pirmumo princip? j? tikslas, kaip nurodyta, be kita ko, Reglamento Nr. 1435/2003 dešimtoje konstatuojamojoje dalyje ir pranešimo d?l kooperatini? bendrovi? skatinimo Europoje 1.1 punkte, yra j? nari?, kurie tuo pat metu yra naudotojai, klientai ar tiek?jai, abipus? nauda, tod?l kiekvienas narys gauna naudos iš kooperatyvo veiklos, atsižvelgiant ? jo dalyvavim? jame ir sandorius, sudarytus su šia bendrove.

59 Be to, kaip nurodyta to paties pranešimo 2.2.3 punkte, kooperatini?s bendrov?s neturi galimyb?s arba turi ribot? galimyb? naudotis kapitalo rinkomis, tod?l j? pl?tra priklauso nuo nuosav? l?š? ar kredit?. Taip yra d?l to, kad kooperatini? bendrovi? akcijos n?ra kotiruojamos akcij? biržoje ir tod?l jomis neprekiuojama. Be to, kaip matyti ir iš Reglamento Nr. 1435/2003

dešimtos konstatuojamosios dalies, skolinto kapitalo ir akcinio kapitalo palėkanos yra ribotos, todėl investavimas ? kooperatinė bendrovė ne toks naudingas.

60 Dėl šios priežasties tokio specifinio tipo bendrovė pelno marėža yra daug mažesnė nei kapitalo bendrovė, galinė geriau prisitaikyti prie rinkos reikalavimė.

61 Taigi atsiėvelgiant ? specifines kooperatiniė bendrovė savybes konstatuotina, kad iš principo negalima laikyti, jog gamybos ir darbo kooperatinė bendrovė, kaip antai nagrinėjamose pagrindinėse bylose, yra faktinėje ir teisinėje padėtyje, panaėioje ? komerciniė bendrovė padėtyje, taėiau su sėlyga, kad jos veikia savo nariė ekonominiais interesais ir jė santykiai su nariais yra ne išimtinai komerciniai, bet asmeniniai, jė nariams aktyviai dalyvaujant ir turint teisė ? sėėiningė ekonominė veiklos rezultatė paskirstymė.

62 Gamybos ir darbo kooperatinė bendrovė, pasiėyminėios kitokiomis savybėmis nei bėdingos šio tipo bendrovėms, iš tiesė nesiektė savitarpio pagalbos tikslo ir todėl jas reiktė skirti nuo modelio, apibėdinto Komisijos praneėime dėl kooperatiniė bendrovė skatinimo Europoje.

63 Galiausiai praėymė priimti prejudicinė sprendimė pateiktė teismas, atsiėvelgdamas ? visas ginė, dėl kuriė jis turi priimti sprendimė, aplinkybes, turi patikrinti, ar, remiantis šio sprendimo 55–62 punktuose nustatytais kriterijais, pagrindinėse bylose nagrinėjamose gamybos ir darbo kooperatinė bendrovė iš tiesė yra padėtyje, panaėioje ? tė, kurioje yra pelno siekianėios bendrovė, kurioms taikomas bendrovė pelno mokestis.

64 Jeigu nacionalinis teismas prietė prie išvados, kad pirmesniame punkte nurodyta sėlyga jo nagrinėjamuose ginėuose iš tiesė yra tenkinama, remiantis Teisingumo Teismo praktika dar reiktė nustatyti, ar tokė atleidimė nuo mokesėiė, kaip nagrinėjamasis pagrindinėse bylose, pateisina sistemos, kuriai jis priklauso, pobėdis ar bendra struktėra (ėiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Adria-Wien Pipeline ir Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke* 42 punktė).

65 Taigi priemonė, kuri yra bendros mokesėiė sistemos taikymo išimtis, gali bėti pateisinama, jei atitinkama valstybė narė gali ?rodyti, kad ši priemonė tiesiogiai kyla iš jos mokesėiė sistemos pagrindiniė ar svarbiausiė principė (ėr. minėto Sprendimo *Portugalija prieš Komisijė* 81 punktė).

66 Tokiomis aplinkybėmis praėymė priimti prejudicinė sprendimė pateikusiam teismui reikia pateikti toliau nurodytas gaires, kad jis galėtė veiksmingai išsprėsti nagrinėjamus ginėus.

67 Iš pradėiė reikia priminti, jog Teisingumo Teismas yra ne kartė nusprendė, kad tikslo, kurio siekiama ?sikiėant valstybei, nepakanka, kad šie ?sikiėimai automatiėškai nebėti laikomi „pagalba“, kaip tai suprantama pagal EB 87 straipsnė (ėr., be kita ko, 2008 m. gruodėio 22 d. Sprendimo *British Aggregates prieš Komisijė*, C?487/06 P, Rink. p. I?10505, 84 punktė ir jame nurodytė teismo praktikė).

68 EB 87 straipsnio 1 dalyje nedaromas skirtumas tarp valstybė ?sikiėimė pagal jė prieėastis ar tikslus, taėiau jie apibrėėjami pagal poveikė (minėto Sprendimo *British Aggregates prieš Komisijė* 85 punktė ir jame nurodyta teismo praktika).

69 Taip pat reikia priminti, kad priemonė, kuria nustatoma bendros mokesėiė sistemos taikymo išimtis, gali bėti pateisinama, jeigu ji tiesiogiai kyla iš minėtos mokesėiė sistemos pagrindiniė ar svarbiausiė principė. Šiuo klausimu turi bėti daromas skirtumas tarp, viena vertus, konkreėios mokesėiė sistemos tikslė, kurie jai nebėdingi, ir, kita vertus, paėiai mokesėiė sistemai bėdingė mechanizmė, kurie yra bėtini siekiant šiė tikslė (ėiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Portugalija prieš Komisijė* 81 punktė).

70 Tod?l atleidimui nuo mokes?i?, kylan?iam iš mokes?i? sistemai, kuriai jis priklauso, neb?dingo tikslo, negalima netaikyti EB 87 straipsnio 1 dalies reikalavim?.

71 Tada, kaip matyti iš pranešimo d?l tiesioginio verslo apmokestinimo 25 punkto, Komisija mano, jog nacionalin?s mokes?i? sistemos pob?džiu arba bendra strukt?ra galima tinkamai remtis norint pateisinti tai, kad kooperatin?s bendrov?s, kurios nepaskirsto viso savo pelno nariams, n?ra apmokestinamos kooperatyvo lygmeniu, jei apmokestinami j? nariai.

72 Galiausiai, kaip nurodyta Komisijos rašytin?se pastabose, ji taip pat mano, kad nacionalin?s priemon?s negalima tinkamai pateisinti nagrin?jamos mokes?i? sistemos pob?džiu arba bendra strukt?ra, kai pagal j? leidžiama neapmokestinti pelno, uždirbto iš prekybos su tre?iaisiais asmenimis, kurie n?ra kooperatyvo nariai, arba atskaityti sumas, pervestas tokiems asmenims kaip atlyginimas.

73 Be to, reikia užtikrinti, kad b?t? laikomasi reikalavimo, jog tam tikra nuolaida atitikt? ne tik nagrin?jamai mokes?i? sistemai b?dingas savybes, bet ir šios sistemos ?gyvendinim?.

74 Tod?l atitinkama valstyb? nar? turi sukurti ir taikyti kontrol?s ir prieži?ros proced?ras tam, kad b?t? užtikrinta kooperatini? bendrovi? naudai nustatyt? specifini? mokestini? priemoni? atitiktis mokes?i? sistemos logikai ir bendrai strukt?rai ir išvengta to, kad ?kio subjektai ši? specifin? teisin? form? rinksis tur?dami vienintel? tiksl? pasinaudoti mokes?i? lengvatomis, numatytomis tokio tipo bendrov?ms. Prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateikt?s teismas turi patikrinti, ar šis reikalavimas ?vykdytas pagrindin?se bylose.

75 Bet kuriuo atveju tam, kad atleidim? nuo mokes?i?, kaip antai nagrin?jamas pagrindin?se bylose, b?t? galima pateisinti atitinkamos valstyb?s nar?s mokes?i? sistemos pob?džiu arba bendra strukt?ra, taip pat reikia užtikrinti, kad jis atitikt? proporcingumo princip? ir neviršyt? to, kas b?tina, t. y. neb?t? galimyb?s teis?t? tiksl? pasiekti mažesnio masto priemon?mis.

76 Atsižvelgdamas ? vis? š? S?jungos teis?s išaiškinim?, Teisingumo Teismo pateikt? šio sprendimo 64–75 punktuose, prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateikt?s teismas tur?s ?vertinti, ar pagrindin?se bylose nagrin?jamoms gamybos ir darbo kooperatin?ms bendrov?ms numatytos mokes?i? lengvatos yra pateisinamos atitinkamos mokes?i? sistemos pob?džiu ir bendra strukt?ra.

D?l s?lyg?, susijusi? su ?taka valstybi? nari? tarpusavio prekybai ir konkurencijos iškraipymu

77 EB 87 straipsnio 1 dalimi draudžiama pagalba, kuri daro ?tak? valstybi? nari? tarpusavio prekybai ir iškraipo arba gali iškraipyti konkurencij?.

78 Vertinant, ar nacionalin? priemon? galima laikyti valstyb?s pagalba, reikia ne konstatuoti, kad nagrin?jama pagalba tur?jo realios ?takos valstybi? nari? tarpusavio prekybai ar kad ji realiai iškraip? konkurencij?, o tik išsiaiškinti, ar tokia pagalba gali daryti poveik? tokiai prekybai ir iškraipyti konkurencij? (2004 m. balandžio 29 d. Sprendimo *Italija prieš Komisij?*, C?372/97, Rink. p. I?3679, 44 punktas; 2005 m. gruodžio 15 d. Sprendimo *Unicredito Italiano*, C?148/04, Rink. p. I?11137, 54 punktas ir min?to Sprendimo *Cassa di Risparmio di Firenze ir kt.* 140 punktas).

79 Konkre?iai kalbant, kai valstyb?s nar?s suteikta pagalba sustiprina ?mon?s pad?t?, palyginti su kitomis Bendrijos vidaus prekyboje konkuruojan?iomis ?mon?mis, reikia laikyti, kad pagalba tur?jo ?takos šiai prekybai (žr., be kita ko, min?to Sprendimo *Unicredito Italiano* 56 punkt? ir jame nurodyt? teismo praktik? ir min?to Sprendimo *Cassa di Risparmio di Firenze ir kt.* 141 punkt?).

80 Šiuo atžvilgiu neb?tina, kad ?mon? pagalbos gav?ja pati dalyvaut? Bendrijos vidaus

prekyboje. Kai valstyb? nar? ?monei suteikia pagalb?, veiklos mastai valstyb?s viduje gali b?ti išlaikyti arba išaugti, ir d?l to kitose valstyb?se nar?se ?sik?rusi? ?moni? galimyb?s patekti ? šios valstyb?s nar?s rink? gali sumaž?ti. Be to, pagalba ?monei, kuri iki tol nedalyvavo Bendrijos vidaus prekyboje, gali sudaryti s?lygas jai patekti ? kitos valstyb?s nar?s rink? (min?to Sprendimo *Unicredito Italiano* 58 punktas ir min?to Sprendimo *Cassa di Risparmio di Firenze* ir kt. 143 punktus).

81 Tod?l reikia konstatuoti, kad mokes?i? nuolaidos, kaip antai nagrin?jamos pagrindin?se bylose, gali daryti ?tak? valstybi? nari? tarpusavio prekybai ir iškraipyti konkurencij?, kaip tai suprantama pagal EB 87 straipsnio 1 dal?.

82 Atsižvelgiant ? visa tai, kas išd?styta, ? pateiktus klausimus, performuluotus šio sprendimo 38 punkte, reikia atsakyti, kad gamybos ir darbo kooperatin?ms bendrov?ms pagal toki? nacionalin? nuostat?, kaip antai DPR Nr. 601/1973 11 straipsnis, taikomas atleidimas nuo mokes?i?, kaip antai nagrin?jamos pagrindin?se bylose, yra „valstyb?s pagalba“, kaip tai suprantama pagal EB 87 straipsnio 1 dal?, tik jeigu tenkinamos visos šios nuostatos taikymo s?lygos. Kiek tai susij? su tokia situacija, d?l kurios kilo gin?ai, nagrin?jami prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateikusio teismo, šis teismas tur?s konkre?iai ?vertinti, ar atitinkamas atleidimas nuo mokes?i? n?ra atrankinio pob?džio, ir tai, ar j? galima pateisinti nacionalin?s mokes?i? sistemos, kuriai jis priklauso, pob?džiu arba bendra strukt?ra, vis? pirma nustatydamas, ar pagrindin?se bylose nagrin?jamos kooperatin?s bendrov?s iš ties? yra pad?tyje, panašioje ? t?, kurioje yra kiti ?kio subjektai, ?kurti pelno siekian?i? teis?s subjekt? forma, ir, jei taip, ar palankesnis min?t? kooperatini? bendrovi? apmokestinimas, pirma, yra b?dingas atitinkamoje valstyb?je nar?je taikomos mokes?i? sistemos pagrindiniams principams ir, antra, atitinka nuoseklumo ir proporcingumo principus.

D?l bylin?jimosi išlaid?

83 Kadangi šis procesas pagrindin?s bylos šalims yra vienas iš etap? prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateikusio teismo nagrin?jamoje byloje, bylin?jimosi išlaid? klausim? turi spr?sti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastab? pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyr? min?tos šalys, n?ra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

Gamybos ir darbo kooperatin?ms bendrov?ms pagal toki? nacionalin? nuostat?, kaip antai 1973 m. rugs?jo 29 d. Respublikos Prezidento dekreto Nr. 601 d?l mokes?i? lengvat? versijos, galiojusios 1984–1993 m., 11 straipsnis, taikomas atleidimas nuo mokes?i?, kaip antai nagrin?jamos pagrindin?se bylose, yra „valstyb?s pagalba“, kaip tai suprantama pagal EB 87 straipsnio 1 dal?, tik jeigu tenkinamos visos šios nuostatos taikymo s?lygos. Kiek tai susij? su tokia situacija, d?l kurios kilo gin?ai, nagrin?jami prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateikusio teismo, šis teismas tur?s konkre?iai ?vertinti, ar atitinkamas atleidimas nuo mokes?i? n?ra atrankinio pob?džio, ir tai, ar j? galima pateisinti nacionalin?s mokes?i? sistemos, kuriai jis priklauso, pob?džiu arba bendra strukt?ra, vis? pirma nustatydamas, ar pagrindin?se bylose nagrin?jamos kooperatin?s bendrov?s iš ties? yra pad?tyje, panašioje ? t?, kurioje yra kiti ?kio subjektai, ?kurti pelno siekian?i? teis?s subjekt? forma, ir, jei taip, ar palankesnis min?t? kooperatini? bendrovi? apmokestinimas, pirma, yra b?dingas atitinkamoje valstyb?je nar?je taikomos mokes?i? sistemos pagrindiniams principams ir, antra, atitinka nuoseklumo ir proporcingumo principus.

Parašai.

*Proceso kalba: ital?.